

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายของรัฐบาลและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนของตนให้มีความสามารถทางภาษาเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ได้ถูกต้องและเหมาะสม โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 (4) กำหนดว่าการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ ต้องเน้นความสำคัญในเรื่องทักษะด้านภาษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 12) และกรอบมาตรฐานการเรียนรู้หมวดวิชาภาษาไทยกำหนดสมรรถภาพของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 4) เพราะการอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามนโยบายรัฐบาลและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน ได้คิดอย่างอิสระ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น และรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ยินดีเปลี่ยนความคิดของตนเมื่อเห็นว่าความคิดของผู้อื่นดีกว่า เพราะในชีวิตจริงมีน้อยคนนักที่จะทำอะไรสำเร็จได้ด้วยตัวคนเดียวโดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น งานต่าง ๆ โดยเฉพาะงานสำคัญ ๆ จะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยความคิด ความร่วมมือ และการสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังกายและกำลังใจ (วิไล ราชภักดิ์. 2539 : 2) ดังนั้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนในการทำงานกลุ่ม จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนควรนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังอุปนิสัยที่ดีให้กับผู้เรียน แต่กระบวนการเรียนการสอน

ภาษาไทยที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันยังเป็นวิธีการสอนในลักษณะที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาวิชาให้แก่ผู้เรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการสอนแบบดั้งเดิม สอนเพื่อให้ผู้เรียนสอบได้เท่านั้น ไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการชีวิตประจำวัน ไม่สอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดริเริ่ม และไม่เข้าถึงเป้าหมายของการทำกิจกรรมอันเป็นสื่อสำคัญของการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่นับว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ได้แก่ปัญหาด้านวิธีการสอนของผู้สอน เพราะการสอนยังเน้นบทบาทให้ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง ผู้สอนภาษาไทยบางคนไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกคิดและฝึกทักษะทางภาษาเท่าที่ควร ผู้สอนขาดความเป็นกันเองกับผู้เรียน ผู้สอนภาษาไทยบางคนสอนมาเป็นเวลานานคุ้นเคยกับการสอน

แบบเดิม ไม่ใคร่เปลี่ยนแปลงวิธีการสอน ทำให้การสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้ง ๆ ที่ในปัจจุบันเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และเน้นการสอนทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน แต่ผู้สอนไม่ทราบวิธีสอน ไม่ได้รับการนิเทศอบรม จึงไม่ใช่เทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ และผู้สอนไม่ได้ฟังเสียงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน จะใช้วิธีสอนวิธีเดียวเหมือนกันทั้งระดับชั้น การสอนของผู้สอนจึงเป็นการสอนวิชาไม่ใช่สอนคน เพราะผู้สอนเน้นการสอนเนื้อหามากกว่าที่จะสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการสกัดกั้นความคิดอยากรู้ อยากทดลอง อยากแสดงออกของผู้เรียน ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ขาดเจตคติในการเรียนวิชาภาษาไทย และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำลง ทั้งนี้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถแล้ว ยังต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชานั้นสูงด้วย เพราะถ้าผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาที่เรียนสูงจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิภาวิ เป็นเรื่อง (2546 : 42) กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีเจตคติต่อการอ่านสูงจะส่งผลให้มีความสามารถในการอ่านสูงตามไปด้วย โดยผู้เรียนจะมีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยสูง จะต้องได้รับการฝึกฝนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้และเวลาที่เหมาะสม (พรพรรณ ศรีโปฏก. 2548 : 75) เหล่านี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการจัดกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอน กระบวนการเรียนการสอนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจ การอุทิศเวลาให้กับงานวิชาการของผู้สอน (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2537 : 11)

กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยไม่ได้รับความสำเร็จเท่าที่ควร มาจากหลายปัจจัย ทั้งด้านผู้สอนเป็นศูนย์กลาง คือบทบาทมากกว่าผู้เรียน วิธีสอนยังยึดการบรรยาย โดยเน้นเนื้อหาความรู้มากกว่าการค้นหาคำความรู้ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การขาดเทคนิคการสอนที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน มีเจตคติต่อวิชาภาษาไทยต่ำ ทำให้ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร และผู้เรียนมีพื้นฐานการเรียนรู้เดิมอยู่ในเกณฑ์ต่ำหรือปานกลาง ทำให้จะพัฒนาให้สูงขึ้นต้องใช้เวลามาก (ปัทมน รักสนอง. 2547 : 3)

ผู้สอนควรจะเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากลักษณะการสอนที่ผู้สอนเป็นฝ่ายให้และผู้เรียนเป็นผู้รับ มาเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข กล่าวได้ว่า หากครูมีการเตรียมการสอนและค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนเพิ่มเติม

เปลี่ยนการสอนจากบอกและท่องจำมาเป็นวิธีแสวงหาความรู้โดยใช้วิธีสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น (ศรีสุดา จริยากุล. 2535 : 11-12)

การปรับปรุงแก้ไขสภาพการเรียนการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวคิด เทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมเข้ามาช่วย ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าการใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นวิธีการที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะนวัตกรรมช่วย ส่งเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียน เช่น การสอนโดยชุดการสอนแบบโปรแกรม การสอนด้วยบทเรียนโมดูล การสอนแบบร่วมมือกัน และการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ เป็นต้น

นอกจากวิธีสอนดังกล่าว การสอนอีกวิธีหนึ่งที่เหมาะสมและจะช่วยลดปัญหาการเรียน-การสอนภาษาไทยได้ คือการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group process method) ในการสอนแบบกลุ่ม หลายแห่งให้นั่งเป็นกลุ่มแต่จัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล ไม่ใช่ทำงานเป็นกลุ่ม คือ

ต่างคนต่างทำไม่มีการปรึกษาหารือกัน หรือในบางสถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มจริง ๆ แต่การเรียนการสอนกลับเป็นผู้สอนยังมีบทบาทโดยให้ผู้เรียนนั่งฟังการพูดของผู้สอน หรือปฏิบัติตามที่ผู้สอนบอก พฤติกรรมการเรียนการสอนแบบนี้แสดงว่าผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เพราะการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้หมายความว่า ผู้สอนแบ่งกลุ่มแล้วให้ผู้เรียนทำงานกันเองเป็นรายบุคคล แต่หมายถึงการสอนที่ผู้สอนจะต้องแนะแนวทางในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีทำงาน และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจน ฝึกให้ผู้เรียนสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดมาใช้ในกลุ่ม (ทิสนา แจมมณี และเยาวภา เศษะคุปต์. 2530 : 85) นอกจากนี้ ทิสนา แจมมณี (2522 : 200-201) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่าเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พฤติกรรมจากกลุ่ม รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ ฝึกการแก้ปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่คนเราอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะนิสัยส่วนตัวเกี่ยวกับการรู้ถึงวิธี คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งการสอนแบบนี้ ฟิลลิป และเอบบิล (วิลโลวรรณ สันถะโกมล. 2535 : 19 ; อ้างอิงจาก Phillip & Ebble. 1966. **Influenine Attitude and changing behavior.** p. 20) กล่าวว่า กลุ่มจะเป็นเครื่องมือในการสอนอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงในด้านเจตคติและพฤติกรรม เพื่อที่จะให้ตนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ซึ่งถ้าทำอะไรแตกต่างไปจากกลุ่มแล้ว เพื่อน จะไม่ยอมรับ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนกลัวมาก

การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยที่เรียกว่า กระบวนการกลุ่ม สัมพันธ์นั้น นอกจากจะได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาแล้ว กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ยังช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นบางประการ (วิไลวรรณ สันตะโกมล. 2535 : 20) ดังต่อไปนี้

1. ทักษะทางสังคม (Social skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกันและทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น

2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study skill) เป็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ เช่น ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่านและการรายงาน

3. ทักษะทางปัญญา (Intellectual skill) ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผล

4. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group work skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผนงาน การเป็นผู้นำแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่น

การอ่านจับใจความภาษาไทย เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ของคนไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียนที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ภาษาไทย มีอิทธิพลต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในสาขาวิทยาการทุกแขนง นำไปสู่ความสำเร็จของการศึกษาระดับสูงและความสำเร็จในชีวิตต่อไป ความสำเร็จทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับการอ่าน ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนส่วนมากเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ทั้งนี้เพราะอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน อ่านแล้ว คิดไม่เป็น จับใจความสำคัญไม่ได้ ตีความไม่ได้ แปลความและขยายความไม่ได้ ซึ่งเป็นจุดอ่อนของผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ทำให้การเรียนวิชาอื่น ๆ อ่อนด้อยตามไปด้วย สภาพปัจจุบันผู้ที่เรียนจบการศึกษานอกโรงเรียน ยังไม่ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพจากสังคมเท่าที่ควร และจากการประเมินคุณภาพการศึกษานอก

โรงเรียนที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาคณะการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยเพียงร้อยละ 56 (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2548 : 2) ส่วนหนึ่งเกิดจากมีความสามารถในการอ่านจับใจความต่ำ เป็นเหตุให้การเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระอ่อนด้อยไปด้วย ทั้งนี้เพราะผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียน

มีพื้นฐานการเรียนรู้และมีเวลาในการเรียนน้อย (วิไล ราชภัณฑ. 2539 : 2) โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะเน้นการอ่านจับใจความ มากกว่าการเน้นอ่านออกเขียนได้หรืออ่านคล่อง

เขียนคล่องที่เน้นในระดับประถมศึกษา

จากสภาพปัญหา และแนวคิดดังกล่าวมา รวมทั้งจากการสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ (Learning style) ของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสร้างแบบสำรวจด้วยข้อคำถามที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ 6 แบบ ของ กราชา และริชแมน (Grasha and Reichman) ไปให้นักศึกษาตอบแบบสำรวจ และนำกลับมาวิเคราะห์ พบว่า นักศึกษาร้อยละ 79 ชอบวิธีเรียนแบบร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย (Collaborative) (เอกชัย ยุติศรี. 2547 : 27) ประกอบกับไม่พบผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยโดยวิธีเรียนเป็นกลุ่ม ว่าจะได้ผลอย่างไร จึงได้นำการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มาประยุกต์สอนการอ่านจับใจความภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เปรียบเทียบกับการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีเรียนหลักของการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งจะศึกษาเจตคติด้วย เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการเรียนด้วยตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียน โดยกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์กับการเรียนด้วยตนเอง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนวิชาภาษาไทย นำไปใช้ในการพัฒนา กิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อทำให้ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ดีขึ้น
2. เป็นข้อมูลทางการศึกษาสำหรับผู้บริหาร ศิษยานุศิษย์ วิทยากร สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis)

นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2550 จำนวน 10 กลุ่ม รวมนักศึกษา 450 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2550 ตามสภาพการจัดกลุ่มที่เป็นอยู่ตามปกติ ทำการสุ่มตัวอย่างโดยจับฉลาก ใช้
กลุ่มเป็นหน่วยการสุ่ม สุ่มมา 2 กลุ่ม และจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดวิธีการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ ให้กับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
จำนวน 28 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนด้วยตนเอง
จำนวน 28 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็นสองวิธี คือ

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

3.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเรียนด้วยตนเอง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย

3.2.2 เจตคติต่อวิชาภาษาไทย

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่ม 9 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 18
ชั่วโมง

โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเอง

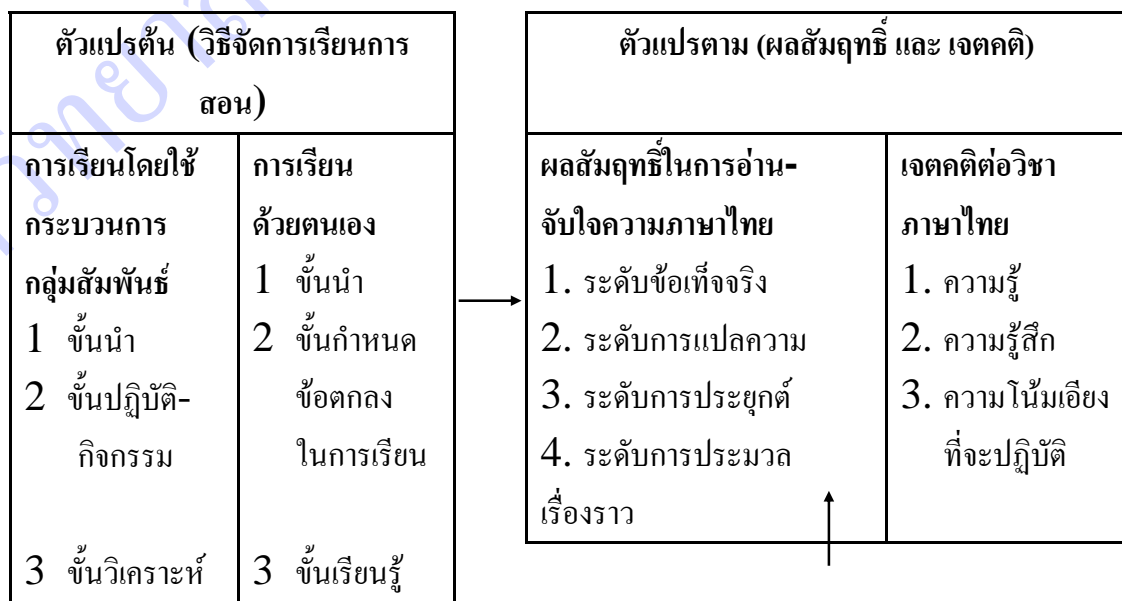
5. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองคือเนื้อหาวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ โดยให้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องต่อไปนี

- 5.1 บทความ เรื่องวันเข้าพรรษา
- 5.2 เรื่องสั้น เรื่องต้นกล้าของแผ่นดิน
- 5.3 เรื่องสั้น เรื่องน้ำน่าน้ำใจ
- 5.4 นิทาน เรื่องดาวว้าว
- 5.5 นิทาน เรื่องสมบัติของพ่อ

6. กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย จากการเรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับการเรียนด้วยตนเอง ว่าการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย แตกต่างกับการเรียนด้วยตนเองหรือไม่ โดยจะใช้สถิติเชิงจัดอธิธิพลของความถนัดทางการเรียนและอายุ ออกไป ในส่วนของความถนัดทางการเรียนนั้นมีหลายด้าน เช่นด้านภาษา ตัวเลข เหตุผล การรับรู้ มิติสัมพันธ์ ความจำ เป็นต้น แต่จากการศึกษาของ สาน แก้วกัณหา (2534 : 58-60) พบว่า ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลที่วัดโดยแบบทดสอบอุปมาอุปไมยด้านภาษา แบบคำตรงข้าม มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงสุด การวิจัยครั้งนี้ จึงใช้ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลเป็นตัวแปรร่วม ซึ่งสรุปกรอบความคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

4 ชั้นสรุป	ด้วยตนเอง
5 ชั้น ประเมินผล	4 ชั้นสรุปและ ประเมินผล

ตัวแปรร่วม (ความถนัดทางการเรียน และ อายุ)	
ความถนัดทางการเรียน (ด้านเหตุผล) อุปมาอุปไมยด้านภาษา แบบคำตรงข้าม	อายุ

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เน้นกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง มีการปรึกษาหารือวางแผนการทำงานและร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้สรุปหลักการนำไปประยุกต์ใช้ โดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ชั้น ดังนี้

- 1.1 ชั้นนำ
- 1.2 ชั้นปฏิบัติกิจกรรม
- 1.3 ชั้นวิเคราะห์
- 1.4 ชั้นสรุป
- 1.5 ชั้นประเมินผล

2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนที่ผู้เรียนต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ไม่มีครูผู้สอนคอยชี้แนะหรือให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลาเหมือนการเรียนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้

- 2.1 ชั้นนำ
- 2.2 ชั้นกำหนดข้อตกลงในเรื่องการเรียน
- 2.3 ชั้นเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.4 ชั้นสรุปและประเมินผล

3. ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย หมายถึง คะแนนความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน วัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เจตคติต่อวิชาภาษาไทย หมายถึง คะแนนความรู้ ความรู้สึก ความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ ทั้งในทางบวกและทางลบ ที่มีต่อวิชาภาษาไทย วัดได้จากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความถนัดทางการเรียน หมายถึง คะแนนความสามารถด้านเหตุผลของแต่ละบุคคลอันมีมาแต่กำเนิดและได้รับภายหลังจากการฝึกฝนอบรมและการสะสมประสบการณ์ จนทำให้บุคคลนั้นสามารถเรียนได้สำเร็จรวดเร็ว วัดได้จากแบบทดสอบอุปมาอุปไมยด้านภาษาแบบคำตรงข้ามที่ สาน แก้วกัณหา (2 5 3 4 : 5 8 - 6 0) สร้างขึ้น

6. อายุ หมายถึง จำนวนปี ตั้งแต่ปีพุทธศักราชที่เกิด ถึงปีพุทธศักราชปัจจุบันคือ 2550

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองใช้การเรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เปรียบเทียบกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องการอ่านจับใจความภาษาไทยซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการเรียนรู้ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ทราบผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทยและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง ที่จะนำความรู้จากผลการวิจัยไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในการเรียน
3. เป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา